

Versiune anonimată

Traducere

C-61/21 - 1

Cauza C-61/21

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

2 februarie 2021

Instanța de trimitere:

Cour administrative d'appel de Versailles (Franța)

Data deciziei de trimitere:

29 ianuarie 2021

Reclamant:

JP

Pârâți:

Ministre de la Transition écologique

Premier ministre

[omissis]

[omissis]

Cour administrative d'appel de Versailles
[Curtea Administrativă de Apel din Versailles]

[omissis]

Plen

[omissis]

Ședința din 20 ianuarie 2021

Decizia din 29 ianuarie 2021

[omissis]

Având în vedere următoarea procedură:

Procedura contencioasă anterioară:

Domnul JP a solicitat tribunal administrativ de Cergy-Pontoise [Tribunalul Administrativ din Cergy-Pontoise]:

1° anularea deciziei implicite prin care préfet du Val-d'Oise [prefectul din Val-d'Oise] a refuzat să ia măsurile de natură să îi rezolve problemele de sănătate legate de poluarea mediului;

2° obligarea prefectului ca, în termen de două săptămâni și sub sancțiunea plății unei penalități de 3 000 de euro pe zi de întârziere, să ia toate măsurile care sunt de competența lui pentru a-i rezolva problemele de sănătate legate de alergii la factori de mediu cauzate de aerul înconjurător, în special să rectifice ordinele de autorizare a instalațiilor clasificate, incluzând o obligație sistematică pentru întreprinderile care intră sub incidența acestei legislații de a suspenda emisiile poluante de îndată ce o alertă meteo prevede un risc serios de depășire a valorilor-limită;

3° obligarea préfet du Val-d'Oise și a statului să pună în aplicare toate recomandările Comisiei Europene, rezultate în special din notificarea sa din 15 februarie 2017, precum și cele 12 recomandări pe care Curtea de Conturi le-a emis în raportul din luna ianuarie 2016;

4° cu titlu interlocutoriu, desemnarea a doi experți în vederea măsurării poluării aerului și a efectului său asupra afecțiunilor constatate; **[OR 2]**

5° în lipsa desemnării experților respectivi, obligarea statului să îi plătească suma de 6 milioane de euro pentru repararea prejudiciului legat de sănătate și suma de 15 milioane de euro pentru repararea prejudiciilor sale moral, legat de anxietate, corporal, estetic, fizic și psihic.

Prin hotărârea nr. 1510469 din 12 decembrie 2017, tribunal administrativ de Cergy-Pontoise [Tribunalul Administrativ din Cergy-Pontoise] a respins aceste cereri.

Procedura în fața Cour [administrative d'appel]:

Prin cererea introductivă și prin patru memorii înregistrate la 25 aprilie 2018, la 16 ianuarie 2019, la 28 mai 2019, la 15 ianuarie 2020 și la 23 septembrie 2020, JP, reprezentat de domnul Gimalac, avocat, solicită Cour [administrative d'appel]:

1° anularea acestei hotărâri;

2° admiterea concluziilor pe care le-a prezentat în primă instanță;

3° stabilirea în sarcina statului a plății sumei de 3 500 de euro în temeiul articolului L. 761-1 din code de justice administrative [Codul de procedură administrativă].

JP susține că:

- statul este responsabil de calitatea aerului, în temeiul articolului L. 220-1 din code de l'environnement [Codul mediului];
- tribunalul a statuat în mod eronat că préfet du Val-d'Oise nu avea nicio marjă de apreciere în aplicarea reglementării referitoare la poluarea aerului, chiar dacă dispune de competențe de poliție specială și nu face dovada că a luat toate măsurile impuse de depășirea valorilor-limită de poluare în Ile-de-France sau în materie de poliție a instalațiilor clasificate;
- depășirea valorilor limită de poluare este de natură să angajeze răspunderea statului în privința sa în raport cu obligațiile impuse de directiva europeană din 21 mai 2008;
- răspunderea statului este angajată în temeiul obligației sale de a lua toate măsurile necesare pentru protecția vieții persoanelor;
- răspunderea statului pentru risc poate fi de asemenea angajată;
- tribunalul a refuzat în mod eronat să îi admită cererea de expertiză;
- legătura dintre poluarea aerului și starea sa de sănătate, existența unui prejudiciu de anxietate și a unui prejudiciu rezultat din lipsa de informații sunt dovedite.

Printr-un memoriu în apărare, înregistrat la 21 martie 2019, ministre de la transition écologique et solidaire [ministrul tranziției ecologice și solidarității] solicită respingerea cererii introductive.

Acesta susține că motivele invocate sunt nefondate.

A fost admisă cererea de asistență judiciară totală formulată de JP prin decizia din 25 mai 2018.

Având în vedere celelalte înscrisuri din dosar. **[OR 3]**

Având în vedere:

- Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;
- Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;
- Directiva [omissis] 2008/50/CE [a Parlamentului European și a Consiliului] din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa [(JO 2008, L 152, p. 1)];
- code de l'environnement [Codul mediului];

- Hotărârea [*omissis*] din 19 noiembrie 2014, [ClientEarth (C-404/13, EU:C:2014:2382),] și [*omissis*] Hotărârea din 24 octombrie 2019, [Comisia/Franța (Depășirea valorilor-limită pentru dioxidul de azot) (C-636/18, EU:C:2019:900),] ale Curții de Justiție a Uniunii Europene;

- deciziile nr. 394254 din 12 iulie 2017 și nr. 428409 din 10 iulie 2020 ale Conseil d'État [Consiliul de Stat], care s-a pronunțat în contencios;

- code de justice administrative [Codul de procedură administrativă].

[*omissis*]

Întrucât:

1. JP a declarat apel împotriva hotărârii nr. 1510469 din 12 decembrie 2017 prin care tribunal administratif de Cergy-Pontoise [Tribunalul Administrativ din Cergy-Pontoise] a respins cererile sale având ca obiect în special anularea deciziei implicite a préfet du Val-d'Oise prin care se refuză luarea măsurilor adecvate pentru rezolvarea problemelor sale de sănătate legate de poluarea atmosferică și de repararea de către stat a diverselor prejudicii pe care le impută acestei poluări, prejudiciile respective fiind evaluate la suma de 21 de milioane de euro.

Cu privire la cadrul juridic al litigiului:

2. Pe de o parte, potrivit articolului 1 din Directiva [*omissis*] [2008/50]: „Prezenta directivă stabilește măsuri care urmăresc: /1. definirea și stabilirea obiectivelor pentru calitatea aerului înconjurător destinate să evite, să prevină sau să reducă efectele dăunătoare asupra sănătății umane și a mediului ca întreg; (...)”. În temeiul articolului 4: „Statele membre stabilesc zone și aglomerări pe întreg teritoriul lor. Evaluarea calității aerului și gestionarea calității aerului sunt realizate în toate zonele și aglomerările”. Potrivit alineatului (1) al articolului 13 din aceasta: „Statele membre se asigură că, în ansamblul zonelor și aglomerărilor lor, nivelurile de dioxid de sulf, PM₁₀, plumb și monoxid de carbon din aerul înconjurător se situează sub valorile-limită prevăzute în anexa XI. / În ceea ce privește dioxidul de azot și benzenul, valorile-limită specificate în anexa XI nu pot fi depășite începând cu datele specificate în respectiva anexă. (...)”.

[OR 4]

3. Pe de altă parte, potrivit [*omissis*] articolului 23[alineatul (1)] din Directiva [*omissis*] [2008/50]: „Atunci când, în anumite zone sau aglomerări, nivelul poluanților în aerul înconjurător depășește orice valoare-limită sau valoare-țintă, plus marja de toleranță pentru fiecare dintre acestea, statele membre se asigură că sunt întocmite planuri pentru aceste zone sau aglomerări pentru respectarea valorii-limită sau valorii-țintă respective, precizate în anexele XI și XIV. / În eventualitatea unor depășiri a acelor valori-limită al căror termen de atingere a expirat deja, planurile privind calitatea aerului stabilesc măsurile potrivite, astfel încât perioada de depășire să fie cât mai scurtă cu putință. Planurile privind calitatea aerului pot include, în plus, măsuri specifice vizând protecția grupurilor

sensibile ale populației, inclusiv copiii. / Aceste planuri privind [omissis] calitatea aerului includ cel puțin informațiile enumerate în secțiunea A din anexa XV și pot include măsuri în conformitate cu articolul 24. Aceste planuri sunt comunicate de îndată Comisiei, dar în cel mult doi ani de la încheierea primului an în care a fost observată depășirea. (...)”.

4. În susținerea concluziilor în despăgubire din cererea introductivă, JP arată în special că a suferit un prejudiciu legat de sănătate care își are cauza în degradarea aerului înconjurător în zona geografică a regiunii Ile-de-France în care locuiește. Apreciind că această degradare rezultă ea însăși din nerespectarea de către autoritățile franceze a obligațiilor rezultate pentru ele din dispozițiile Directivei 2008/50[omissis] citate la punctele 2[omissis] și 3[omissis] de mai sus, JP pune în discuție în acest temei răspunderea statului pentru repararea prejudiciului cauzat sănătății pe care îl invocă.

Cu privire la dificultatea serioasă de interpretare a dreptului Uniunii Europene invocată prin cererea introductivă formulată de JP:

5. Răspunsul la concluziile în despăgubire formulate de JP presupune precizarea domeniului de aplicare al dispozițiilor articolului 13 alineatul (1)[omissis] și ale articolului 23 alineatul (1)[omissis] din Directiva 2008/50[omissis], în ceea ce privește conferirea în beneficiul particularilor a unui drept la repararea prejudiciilor care le afectează sănătatea în cazul unei încălcări suficient de grave de către un stat membru al Uniunii Europene a obligațiilor rezultate din dispozițiile menționate.

6. Această problemă, determinantă pentru soluționarea litigiului, prezintă o dificultate serioasă de interpretare a dreptului Uniunii. Prin urmare, este necesar să se sesizeze Curtea de Justiție a Uniunii Europene în temeiul articolului 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și, până când aceasta se pronunță, să se suspende judecarea cauzei cu privire la cererea lui JP.

DECIDE:

Articolul 1: Suspendă judecarea cauzei cu privire la cererea introductivă formulată [de] JP până la pronunțarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu privire la următoarele întrebări:

1) Normele aplicabile ale dreptului Uniunii Europene rezultate din dispozițiile articolului 13 alineatul (1)[omissis] și ale articolului 23 alineatul (1)[omissis] din Directiva 2008/50/CE din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa [(JO 2008, L 152, p. 1)] trebuie interpretate în sensul că conferă particularilor, în cazul unei încălcări suficient de grave de către un stat membru al Uniunii Europene a obligațiilor ce rezultă din acestea, un drept la obținerea din partea statului membru în cauză a reparării prejudiciilor care le afectează sănătatea și care prezintă o legătură de cauzalitate directă și certă cu degradarea calității aerului? **[OR 5]**

2) Presupunând că dispozițiile menționate mai sus pot conferi efectiv un asemenea drept la repararea prejudiciilor cauzate sănătății, care sunt condițiile la care este supusă conferirea acestui drept, în special în raport cu data la care trebuie apreciată existența neîndeplinirii obligațiilor imputabile statului membru în cauză?

[*omissis*]

DOCUMENT DE LUCRU